

חינוך בפרשה - ויגש

מוסיף והולך, לאט לאט!

בתום ימי החנוכה, הגענו ל'זאת חנוכה', עורכים מעמד שריפת הפתילות. את לקחי הזמן אין שורפים. ומה למדנו? ניקח עמנו את עיקרון ההדרגתיות, 'מוסיף והולך', לאט ובטוח, להתקדם בצעדים יציבים.

שליח חב"ד עמד ליד נשיא ארצות-הברית ג'ימי קרטר, במדשאת הבית הלבן, לטכס הדלקת נר חנוכה. 'פרסומי ניסא' עצום לעיני מיליוני צופים בטלוויזיה האמריקאית והעולמית. הנשיא קפד בהדלקת ה'שמש' ומסירתו לידי הרב, שהדליק ארבע נרות.

תמה הנשיא "מדוע רק חצי חנוכה מאירה"? הסביר הרב כי בכל לילה אנו מוסיפים נר, והלילה ליל ד'. הנשיא טען שזה לא יפה. בעיניו זה סימל "חצי אור וחצי חושך". הנשיא הפציר, והרב נכנע ו'לכבוד הנשיא' הדליק גם כל יתר הנרות. הנשיא שמח. החנוכה - כולה אורה.

כאשר השליח דיווח ל'מְשַׁלַּח' ה"ה כ"ק הרבי הק' מליובאוויטש זי"ע על אירועי חנוכה ופרסומי ניסא מיוחד שהיה בבית הלבן, השיבו בתוכחה של אהבה "ממך ציפיתי ליותר גאון יעקב"... בהתכוון על כך שנכנע לבקשת הנשיא, ולא עמד בגאווה יהודית על עיקרון 'מוסיף והולך'...

נרות חנוכה רומזים על התחדשות. טיהרו את המקדש מזוהמת יוון ו'חכמתה', והתחילו מחדש. רמז רמזו לנו חז"ל בתקנתם שהתחדשות זו נעשית קמעא קמעא, מוסיף והולך בהדרגה עד שהחנוכה כולה מוארת. ומה עם טענת הנשיא קרטר? למה לא להאיר ולהעלות מיד את כל נרות החנוכה, שהרי זה הרבה יותר יפה! התשובה העמוקה: איננו מחפשים "יפה ומרשים", או בשפת היום "מדליק", אלא יציב. התחדשות מתפתחת ביציבות. פסיעה יציבה ועוד אחד, כי דבר שבא ה'התלהבות' - עשוי להתמוגג מהר.

הבה נקח מסר זה לשדה החינוך. מצפים מתלמיד שיעשה 'מהפך' בשנייה אחת, יַעֲבֹד וישנה טבעו, יעמיד את אישיותו וילטש את נפשו בבת אחת. הקופץ מהר עשוי ליפול! מחנך חכם מכיר את חובת ההדרגתיות, נר ה' נשמת אדם תאיר בבחי' מוסיף והולך. נדרש 'גאון יעקב' לדעת זאת! 'לאט לך לנער'!

'קבלה טובה' בונה את האדם, אך צריך הכוונה ושכל! נערים מקבלים על עצמם קבלות טובות, מתוך שאיפה אמיתית בעבודת השם. לימוד חמש שעות ברציפות (אתמול בקושי למד), לְכֹון בכל תפילת שמו"ע (עד עכשיו היה מקצר ועולה) להתנתק מ'נייעס' ותקשורת (והוא המומחה הפוליטי של הישיבה). הוא מנסה ונכשל. שואף ונכבה. חש תסכול ובא לידי ייאוש. הוא בטוח שיצרו גובר עליו וכי הוא באמת חלש מולו. לא! הוא לא קיבל הדרכת צדיקי אמת שיש להיות 'מוסיף והולך', "טובה קבלה אחת קטנה - וקבועה! מקפיצת ראש"

כמחנכים, נסביר זאת לתלמידינו. ילד שבור כי לא קיבל 100% במבחן - בשבוע הראשון שהשקיע. תלמיד מיאוש כאשר לא עמד ב'קבלות' שקיבל. נכריז דברי הרבי ר' בונם מפרשיסחא "עקביות עדיפה על התלהבות". רבינו הבעל שם טוב דרש "והנה סולם מוצב ארצה", שלב אחר שלב ביציבות עקבית, ואז "וראשו מגיע השמימה". נסביר גם להורים, כי רבים טועים כמו הנשיא קרטר "למה חלק לא דולק?". נזכור גם אנחנו, המחנכים. אמנם התלמיד הבטיח 'דף חדש'. נכיל אותו בשלבי ה'מוסיף והולך', לוקח זמן להעמיד 'דף חדש'. נתמוך לו לחוש סיפוק, לבנות אמון בעצמו. חיפזון יביא שהדף החדש יִקָּרע מהר.

שני חקלאים בכפר רצו לגדל עץ שיגדל פרי מתוק במיוחד. האחד נטע שתיל צעיר והשקה אותו יום יום, מעט מים בכל פעם, סילק עשבים בסבלנות, וחיכה. השני מיהר. הוא שפך דליי מים רבים בבת אחת, פיזר דשן בכמות כפולה, וקשר את הגזע הרך כדי שיגדל ישר ומהר.

כעבור חודשים אחדים, השתיל הראשון גדל לאט ושורשיו העמיקו באדמה. השני צמח במהירות מרשימה - אך ביום של רוח חזקה, נעקר ונפל. שאלו אנשי הכפר את החקלאי הראשון לסודו, חיך ואמר, "העץ לא לומד לרוץ לפני שהוא יודע לעמוד. מה שגדל לאט לאט, לומד להחזיק את עצמו". ומאז היו אומרים בכפר: "הדרך האיטית היא הדרך הבטוחה ביותר להגיע רחוק"...

בחורף הקר נסיק בקרבנו תנור לחימום הנפש. הצתת האש מתחילה בקיסמים קטנים, לאט, אחרת הכל נכבה! הרבי הק' מקוצק לימד "המטפס מהר - נופל הרבה. המטפס לאט, גם אם ימעד - מעידתו מועטה".

בהצלחה במלאכת הקודש

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

123ymm@gmail.com להארות והנמנות ©